

ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ І СТАНОВЛЕННЯ ВІЙСЬКОВОГО ПРОФЕСІОНАЛА

УДК 355:378.612

В.Й. Тещук, к.мед.н

Військово-медичний клінічний центр Південного регіону (м. Одеса), Україна

ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАННЯ – ШЛЯХ ДО ПОКРАЩЕННЯ МЕДИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ ВІЙСЬКОВОЇ АКАДЕМІЇ

В статті розглянуто рекомендації підвищення мотивації навчання під час викладання дисциплін з медичної підготовки, проблемні питання які при цьому виникають та шляхи їх вирішення. Вказані методичні рекомендації було систематизовано за досвідом викладання медичних дисциплін на кафедрі теорії та організації фізичної підготовки Військової академії (м. Одеса).

Ключові слова: *Медична підготовка курсантів, мотивація навчання, вищі військові навчальні заклади, види та форми викладання медичних дисциплін.*

Введення

Як відомо, курсанти, закінчивши ВВНЗ України, отримують диплом, але, на жаль, не мають досить відповідних знань та навичок для подальшої військової служби. В Україні навчання у Військовій академії є не лише першою фазою освіти фахівця з фізичної культури, але й важливим, відповідальним періодом поглибленої підготовки з обраної спеціальності. І незважаючи на те, що минуло два роки з часу відновлення нашого навчального закладу, змінювалися строки, тривалість навчання, навчальні плани та програми, незмінним залишається кінцева мета – підготовка офіцера-фахівця, який би зміг самостійно і кваліфіковано виконувати професійні обов'язки.

Основна частина

Для успішного досягнення цієї мети є кілька складових. Найголовніше – кадрове питання, наявність бази та підготовленого професорсько-викладацького складу. Досвід свідчить про те, що найбільш успішно проводять підготовку фахівців ті навчальні заклади, які десятиріччями займаються підготовкою курсантів. В історії нашого закладу була допущена грандіозна помилка: було знищено висококваліфікований професорсько-викладацький склад та потужні, добре обладнані навчальні бази. В 2010 році помилку було виправлено, але потрібно прикласти масу зусиль, щоб досягнути попереднього рівня та подальшого прогресивного розвитку навчального закладу.

Робота педагога, який викладає медичні предмети у Військовій академії, з курсантами має свою специфіку, особливий педагогічний підхід, методику, яка докорінно відрізняється від викладання курсантам інших дисциплін. Крім того, важливою складовою успіху в підготовці курсантів є мотивація навчання. Курсанти – не студенти, вони знаходяться під постійним спостереженням відповідальних офіцерів, слухають лекції, працюють на практичних та семінарських заняттях. Наш досвід показує, що більшість курсантів, на превеликий жаль, психологічно не підготовлені до професійної діяльності, до сприймання нового статусу – статусу курсанта, тобто не усвідомлюють відповідальності за необхідність глибокого вивчення теоретичних питань, оволодіння практичними навичками.

Найголовніше завдання викладача полягає в тому, щоб підвищити рівень мотивації до навчання, допомогти курсантам усвідомити відповідальність за здоров'я та життя майбутніх підлеглих військовослужбовців.

Вважаємо за доцільне розпочинати навчання курсантів медичним дисциплінам з перших днів першого навчального року, та проводити їх циклами: кожену дисципліну в межах одного семестру. Курсанти під керівництвом досвідчених кураторів-лікарів (фахівців з великим досвідом роботи, вимогливих та ретельних, які мають вищу кваліфікаційну категорію, досвід викладацької роботи) повністю виконують навчальний план і програму, причому не формально, а фактично. За цей час курсанти повинні засвоїти теоретичні та практичні навички, включаючи поняття про інструментальні методи дослідження, самостійно працювати над літературою, складати реферати з деяких тем, володіти методами надання невідкладної медичної допомоги хворим та постраждалим, ознайомитись з основними візуальними симптомами та синдромами, ознайомитись на практиці з основами медико-соціальної експертної комісії. Під час заочного вивчення медичних дисциплін курсанти повинні брати активну участь на заняттях під час самостійної підготовки, вивчаючи ті чи інші питання, брати активну участь у житті кафедри ТОФП, нарадах, звітах, конференціях, клінічних дослідженнях. Усі види роботи курсанти повинні фіксувати у своїх щоденниках, які перевіряються куратором. Доцільно у курсантів проводити систематично контрольні роботи, заліки та модульні контролю з деяких розділів теоретичного циклу та практичних навичок.

На нашу думку, в перші дні перебування курсантів на кафедрі після базисного контролю знань необхідно провести ретельний аналіз його результатів, бо як показує наш досвід, 80-90 % курсантів дають неправильні відповіді. Цей висновок про низький рівень знань слід використати для того, щоб довести курсантам необхідність глибокого вивчення матеріалу, відповідального ставлення до навчання (як до засвоєння теоретичних знань, так і до оволодіння практичними навичками), адже багаж знань, отриманий за час навчання в академії, буде міцним фундаментом у подальшому процесі підвищення кваліфікації.

Особливу увагу необхідно приділяти практичним та семінарським заняттям. Серед багатьох видів семінарів (колоквіум, дискусія, конференція, обговорення контрольних робіт та письмових рефератів) важливе місце посідають семінари з розбором відповідей кожного курсанта всім колективом навчального взводу. Кожний із зазначених семінарів має дидактичну мету, різниться за формою організації та методикою проведення. Семінари проводить викладач з клінічним досвідом методичної та педагогічної роботи згідно з підготовленою методичною розробкою. Цей семінар є не лише дослідним, але й частково контрольним видом занять. Керівник семінару заздалегідь доручає одному або двом курсантам доповісти відповідь на перше запитання семінару, до якого вони відповідно підготувалися, а потім, відповідно до плану проведення семінару, контролює вміння та підготовку кожного курсанта по кожному з поставлених на семінарі запитань. Перевіряє вміння використовувати отримані знання з анатомії людини, біомеханіки, біохімії, фізіології людини та гігієни, загального та неврологічного дослідження, даних лабораторних та інструментальних методів дослідження у формуванні топічного, етіологічного, попереднього клінічного, диференціального та заключного діагнозів у військовослужбовців, котрі залучені на заняття з фізичної підготовки. А відтак і попередження летальних випадків на заняттях з фізичної підготовки (за 2011 рік таких випадків в Україні зафіксовано 14 в навчальних закладах, під час занять з фізичної підготовки). Що говорить про низький рівень підготовки фахівців з фізичної культури.

Така методика проведення семінару дає змогу залучити всіх курсантів до активної роботи, перевірити і оцінити знання, поглибити і закріпити інформацію. Семінар розвиває клінічне та природне мислення у курсантів, вміння застосовувати отримані знання на практиці, викладач під час проведення семінару контролює, коригує і доповнює відповіді курсантів, що враховується при виставленні заключної оцінки за семінар. Потім викладач проводить короткочасний мозковий штурм по всіх питаннях запланованих на семінар. В заключному слові викладач звертає увагу на позитивні та негативні сторони в роботі кожного курсанта на семінарському занятті, робить висновки й аналізує обговорені питання.

Проводити семінари необхідно згідно з навчальним планом та програмою, враховуючи рівень підготовки курсантів, поступово ускладнюючи завдання (тобто від «простих» до «ускладнених» запитань). Семінар висвітлює слабкі місця у теоретичних знаннях і практичних навиках курсантів і буде стимулом до навчання. Кожен курсант повинен отримати на практичному занятті та семінарі одну або декілька оцінок.

Висновки

Таким чином, перебуваючи на початковому етапі навчання у Військовій академії м. Одеси, курсанти з більшою відповідальністю будуть слухати лекції, активно працювати на практичних та семінарських заняттях, що дасть змогу успішно засвоїти теоретичний обсяг програми і оволодіти практичними навиками.

Безумовно, в складний нестабільний час економічних реформ у курсантів не зовсім задовільні матеріально-побутові умови життя, які під час навчання в академії (відрив від сім'ї, родин, несвоєчасна виплата грошового утримання, повна відсутність у бібліотеці академії літератури з медичних дисциплін, тощо).

Керівництво Військової академії повинно звернути на це увагу, допомогти вирішити деякі питання на урядовому та законодавчому рівнях.

Приклад подають розвинуті країни (насамперед, США), які приділяють велику увагу не лише питанням організації підготовки курсантів, але й пошукам найбільш ефективних форм і методів навчання до активної участі курсантів у програмах підвищення професійної кваліфікації.

Рецензент: Колчін Р.В., к.т.н., Військова академія (м. Одеса)

ПОВЫШЕНИЕ МОТИВАЦИИ ОБУЧЕНИЯ – ПУТЬ К УЛУЧШЕНИЮ МЕДИЦИНСКОЙ ПОДГОТОВКИ КУРСАНТОВ ВОЕННОЙ АКАДЕМИИ

В.И. Тещук

В статье рассмотрены рекомендации повышения мотивации обучения при преподавании дисциплин по медицинской подготовке, проблемные вопросы которые при этом возникают и пути их решение. Указанные методические рекомендации было систематизировано по опыту преподавания медицинских дисциплин на кафедре теории и организации физической подготовки Военной академии (г. Одесса).

Ключевые слова: Медицинская подготовка курсантов, мотивация обучения, высшие военные учебные заведения, виды и формы преподавания медицинских дисциплин.

INCREASE OF MOTIVATION OF TEACHING IS WAY TO IMPROVEMENT OF MEDICAL PREPARATION OF STUDENTS OF MILITARY ACADEMY

V.I. Teschuk

In the article recommendations of increase motivation of teaching at teaching of disciplines are considered to on medical preparation, problem questions which here arise up and ways their decision. The indicated methodical recommendations were systematized to a posteriori teaching of medical disciplines on the department of theory and organization of physical preparation of the Military academy (Odessa.)

Keywords: Medical preparation of students, motivation of teaching, higher soldiery educational establishments, kinds and forms of teaching of medical disciplines.